

Asia: VN/538/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi jätelain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Yleiset säännökset (Luku 1)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 1 ja sen perusteluista

Yleistä:

Jätelain keskeisenä tarkoituksena on edistää kiertotaloutta. Kiertotalous on erittäin voimakkaassa kehitysvaiheessa. Jätelain tulee mahdollistaa uudet innovaatiot ilman ylimääräistä byrokratiaa.

Jätteitä koskeva lainsäädäntö on avainasemassa myös kemianteollisuuden hiilineutraaliuden saavuttamisessa. Yhä suurempi osa kemianteollisuuden raaka-aineista tulee olemaan peräisin kiertotaloudesta, jolloin ne voivat elinkaarensa jossain vaiheessa olla myös hetkellisesti jätelainsäädännön piirissä.

Yksityiskohtaiset kommentit:

5b § jätteeksi luokittelun päättyminen:

Kasvava osuus kemianteollisuuden raaka-aineista tulee olemaan peräisin kiertotaloudesta, jolloin ne voivat elinkaarensa jossain vaiheessa olla myös hetkellisesti jätelainsäädännön piirissä. Jätteeksi luokitellun materiaalin käyttö raaka-aineena on usein hankalaa ja osin mahdotonta. Siksi pidämme ehdottoman tärkeänä ja myönteisenä, että jätteeksi luokittelun päättymistä koskevaa sääntelyä sujuvoitetaan. Tällä vapautetaan käyttöön tärkeitä resurssivirtoja, jolloin neitseellisen raaka-aineen tarve vastaavasti vähenee.

Tapauskohtaisen jätteeksi luokittelun päättymisen (e-o-w) käsittelyn tulisi olla ripeää. Esitämme myös harkittavaksi, voisiko käsittelyn keskittää yhdelle lupaviranomaiselle, jolloin sille kertyvä

kokemus ja rutiini sujuvoittaisivat käsittelyä. Samalla menettelyä voitaisiin keventää niin, että e-o-w luokittelu voitaisiin tehdä kevyemmällä menettelyllä, esim ilmoituksella, johon viranomainen voisi tarvittaessa reagoida.

Kiertotalouden materiaalivirrat liikkuvat lisääntyvässä määrin maan rajojen yli. Jätteen luokittelun päätyminen on toistaiseksi EU-harmonisointia sääntelyä. Tämä voi johtaa tilanteeseen, jossa esim lähtömaassa e-o-w luokittelun saanut tuote-erä on toiseen maahan saapuessaan jätettä. Esitämme käytäntöä, jossa jäsenmaiden viranomaiset voisivat tehdä kahdenvälisiä tai monenvälisiä sopimuksia nimettyjen e-o-w virtojen vastavuoroisesta hyväksymisestä. Tämä menettely olisi nopeampi kuin mahdollisen EU-tasoisesta kyseistä e-o-w jätettä koskevan sääntelyn aikaansaaminen. Katsomme, että tämä ei vaaranna ympäristön tai terveyden suojelua, koska e-o-w tilan saavuttanut materiaali on automaattisesti mm. REACH- ja muun kemikaalisääntelyn piirissä.

Jätehierarkian määrittelyt:

Jätehierarkian määritelmät on ymmärtääksemme otettu jätelakiin sellaisenaan jätepuitedirektiivistä. Erityisesti kierrätyksen määritelmällä on suuri merkitys, koska sitä peilataan jättesäädösten kierrätystavoitteisiin.

Kierrätyksen määritelmästä on ulossuljettu polttoaineeksi päätyvät materiaalit. Pidämme tätä rajausta liian kategorisena. Polttoainerajaus on tehty aikana, jolloin ei ollut näkymää edistyneisiin jättepohjaisiin polttoaineisiin.

Lisäksi tulisi ottaa huomioon, että jäteperäisen raaka-aineen käytössä uusiutuvan liikennepolttoaineen valmistukseen ei ole tarkoituksena kyseisen jätteen hävittäminen vaan neitseellisen raaka-aineen korvaaminen. Vastaavasti kyseisen jäteperäisen raaka-aineen tarjoajan tarkoitus tai velvollisuus ei ole kyseisen jätteen hylkääminen vaan raaka-aineen tarjoaminen uuteen käyttötarkoitukseen. Kun kyse ei ole jätehuoltotarkoituksessa tehdystä toiminnasta, olisi jätehierarkiaa perusteltua vastaavasti tulkita toisin.

Jätehierarkiasta poikkeaminen:

Jätepuitedirektiin 4 artiklassa säädetään jätehierarkiasta poikkeamisesta:

“Soveltaessaan 1 kohdassa tarkoitettua jätehierarkiaa jäsenvaltioiden on toteutettava toimenpiteitä sellaisten vaihtoehtojen edistämiseksi, joilla päästään ympäristön kannalta parhaaseen mahdolliseen kokonaistulokseen. Tämä voi edellyttää tiettyjen jätevirtojen osalta hierarkiasta poikkeamista, kun tämä on elinkaariajattelun mukaisesti perusteltua tällaisen jätteen syntymistä ja jätehuoltoa koskevien kokonaisvaikutusten osalta.”

Emme löydä tätä kirjausta Suomen jätelakiluonnoksesta. Katsomme, että tämä kirjaus on lisättävä jätelakiin, jotta viranomaiselle tulee lakiin kirjattu oikeus poiketa hierarkiasta. Ennakoimme tarvetta tällaisille poikkeamille kiertotalouden innovatioiden myötä.

Maantäytön osalta on hallituksen esitysluonnoksen perusteluihin kirjattu poikkeus, jossa maantäyttöön päätyvä materiaali voidaan tietyissä tapauksissa laskea kierrätetyksi. Tällöin materiaalin on täytettävä mm. laadunvalvonnan sekä asianomaisten standardien ja normien vaatimukset.

Vastaava tilanne on syntymässä kemiallisen kierrätyksen seurauksena. Kemiallisen kierrätyksen alkuvaiheessa syntyvä nesteytetty muovi on laadunvalvonnan ja spesifikaatioiden alaista. E-o-w statuksen saavuttettuaan se on kemikaalilainsäädännön alainen kemiallinen aine, joka soveltuu useampaan jatkokäsittelyyn. Syntyvät lopputuotteet (sekä polttoaineet että muihin materiaaleihin päätyvät) ovat tiukan laadunvalvonnan alaisia ja täyttävät lopputuotteita määrittävät normit ja standardit. Vastaavia tapauksia on kiertotalouden myötä odotettavissa lisää.

Muovien kemiallinen kierrätys mahdollistettava jätelain menettelyillä:

Kiertotalouden edistämiseksi ja tiukentuvien kierrätystavoitteiden saavuttamisessa markkinalla tarvitaan uusia innovatiivisia kierrätysratkaisuja kuten muovien kemiallista kierrätystä. Kemiallinen kierrätys on monivaiheista, ja johtaa lukuisiin eri lopputuotteisiin, joille kaikille on tärkeää saada taloudellinen arvo, jotta kierrätys tulee taloudellisesti kannattavaksi. Muovien kemiallisen kierrätyksen osalta kriittiset tekijät ovat seuraavat:

Jätteeksi luokittelun päättyminen (e-o-w) muovien osalta:

Muovit jätejakeena voivat olla varsin monimuotoisia, jolloin niille laadittava yleiskattava e-o-w kriteeristö on vaativa laatia. Tapauskohtaisesti e-o-w tilanteet muoveissa voivat puolestaan olla varsin selkeitä. Katsomme, että tapauskohtaisten e-o-w päätösten tekoa pitää sujuvoittaa. Lisäksi puuttuvan EU-tason e-o-w harmonisoinnin vuoksi jäsenmaiden on pyrittävä tekemään vastavuoroisia sopimuksia toistensa e-o-w päätösten tapauskohtaisesta hyväksymisestä. Tämä mahdollistaa e-o-w materiaalien sujuvan liikkumisen yhteismarkkina-alueella.

kierrätyksen määritelmän soveltaminen kemiallisessa kierrätyksessä:

kemiallinen kierrätys tulisi laskea kierrätykseksi, joko suoraan tai jätehierarkian jätepuitedirektiiviin kirjattua poikkeusmahdollisuutta käyttäen. Tämä asia tulisi mainita laissa tai sen perusteluissa eksplisiittisesti. Samalla jätepuitedirektiivissä mainittu hierarkista poikkeusmahdollisuus tulisi kirjoittaa lakiin.

Muovien kemiallinen kierrätys eroaa muista kierrätysprosesseista siinä, että siinä muovien polymeerirakenne puretaan ja kemiallisten prosessien seurauksena syntyy kokonaan uusia aineita.

Kierrätyksellä säästetään neitseellisiä raaka-aineita ja saadaan tuotteita, jotka puhtaudeltaan vastaavat neitseellisestä raaka-aineesta valmistettuja tuotteita. Kemiallisen kierrätyksen tarkoituksena on kierrättää muovijätettä, joka muutoin päätyisi esim. polttolaitokseen.

Yleiset velvollisuudet ja periaatteet (Luku 2)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 2 ja sen perusteluista

-

Kunnan vastuulla oleva jätehuolto (luku 5)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 5 ja sen perusteluista

-

Tuottajavastuu ja juomapakkaukset (Luvut 6 ja 7)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 6 ja 7 sekä niiden perusteluista

Lakiehdotuksessa on säädösmuutoksia tuottajayhteisöihin liittyen. Neste valmistelee laajamittaista muovien kemiallista kierrätystä. Tämän mahdollistamiseksi tuottajayhteisöjä koskeva sääntely tulee olla sellaista, että se mahdollistaa ja kannustaa yhteisöjä muovien uusien, vasta avautumassa olevien kierrätysreittien käyttöön.

Muut jätelain pykälät

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen muista luvuista ja niiden perusteluista

-

Muiden lakien muutettavat pykälät (ympäristönsuojelulaki, kemikaalilaki, rikoslaki ja laki rikesakkorikkomuksista)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne ympäristönsuojelulakiin, kemikaalilakiin, rikoslakiin ja ehdotetuista pykälämuutoksista ja niiden perusteluista

-

Asetusyhteenvedo

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätealan asetuksiin ehdotettavien muutosten keskeisestä sisällöstä

-

Vaikutusten arviointi

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne perustelujen luvuista 4.2-5.

-

Muuta

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne perusteluiden muista osista ja muista mahdollisista asioista

-

Loikkanen Seppo
Neste Oyj